

NEW STRATEGY NATO KONTRA MEZINÁRODNÍ PRÁVO

FELIX ČERNOCH

Jestliže jsem se rozhodl začít své předanalytické zamyšlení nabídkou literární ukázky, děje se to pro její příznačnou spojitost s hlavní myšlenkou pojednání, které se chystám nabídnout. Vybral jsem k tomu knihu Oprávnění zabíjet s podtitulem Kontraktoři v boji s terorismem. Napsal ji a v roce 2006 vydal Robert Young Pelton, pro Mladou frontu (2008) přeložila Eva Konečná a zpochybnitelně apologetickým úvodem – s nímž tady zatím nehodlám polemizovat – opatřil Pavel Černý. Podstatné je, že hned na první stránce za obsahem narazíme na výmluvnou stať – která je tím, zač se označuje:

Kontraktorovo krédo

Jsem kontraktor Spojených států; starám se o sebe, o osoby operující po mé levici a pravici a o nikoho jiného.

Neustále budu využívat fakt, že konečně mohu poslat vojenské důstojníky do háje, a budu to dělat při každé příležitosti.

Jsem obětní beránek své země, voják, jehož existenci lze „věrohodně“ popřít, a líbí se mi to.

Méně než 700 dolarů na den je pro mě nepřijatelné.

Jsem vycvičený jíst věci, z nichž by blil i kozel, ale nespokojím se s denním přídělem za méně než 60 dolarů, protože jsem nenasytný.

Nezáleží mi na stužkách a vyznamenáních za statečnost.

Dělám tuto práci kvůli příležitosti zabíjet nepřátele své země a proto, abych si konečně pořídil ten člun, který jsem vždycky chtěl.

Budu v lepší kondici než 99 % aktivního personálu armády, ačkoliv tohle není těžké.

Pořídím si nejmodernější a nejefektivnější vybavení a vyšperkuji si svou M4 na váhu 11 kg ne kvůli lepší funkčnosti, ale proto, že vypadá skvěle na fotkách.

Budu na sobě nosit více zbraní, munice a smrtících prostředků než pěchotní palebný tým a při nasazení budu pustošit všechno kolem sebe.

V kterékoliv bojové zóně vždy lokalizují bazén, pivo a ženské, protože mohou.

Nechám se nasazovat jen podle svých podmínek, a pokud něco někdy začne být příliš stupidní, najdu si jednoduše jinou společnost, která mi zaplatí více.

Z e-mailu kolujícího mezi kontraktory

Ostatní už přenechávám individuálním rozvahám, toliko předesílám, že právě na to navážu a právě o tom bude moje sdělení k věci v rámci avizovaného příspěvku do koncentricky orientované rozpravy o aplikacích mezinárodního práva humanitárního.

Pro přehlednost i jasnou jednoznačnost volím formu tézovitého nástinu, jak jsem již na začátku slíbil.

1. Základem současného a všeobecně platného i signatářsky závazného mezinárodního práva je princip státní suverenity, zakotvený Chartou OSN.
2. Jestliže tzv. New strategy NATO prosazuje něco jiného a nastoluje kritéria, která se ho snaží překrývat praporem ideálů hodnotově vyšších, zakládá tím antagonistickou rozpornost, byť by se oháněla obranou lidských práv nebo čímkoliv jim podobným.
3. Jde o nebezpečný precedens, kýmkoliv, kdykoliv, kdekoliv a dokonce jakkoliv zneužitelný ve prospěch parciálních zájmů nižšího řádu. Příkladů již dnes registrujeme hezkou řádku.
4. Aby se těmto nesrovnalostem vytvořilo vedle oficiálních zdůvodňování ještě navíc patřičné mimikry, přistoupily klíčové mocnosti tzv. civilizovaného a demokracií podloženého světa k privatizaci bezpečnostních složek i ozbrojených sil. Zpočátku zpravodajských služeb a ochranných jednotek, posléze logistického zajištění a nakonec i nasazení bojových. O to tady jde a půjde, ale v podrobnostech odkazují mimo jiné na jinou konferenci organizovanou naší školou – „Bezpečnost organizací, mezinárodní bezpečnost a mezinárodní humanitární právo“ (SVŠES, 2008).
5. Co však dodat a nakolik ve vztahu k mezinárodnímu právu humanitárnímu? Jak vím, to se vztahuje výlučně na combatanty, jimiž kontraktoři rozhodně nejsou. Vždyť operují v civilu – bez identifikačních znaků na uniformách – a tudíž i symboliky příslušnosti ke konkrétnímu státu, jakožto subjektu mezinárodního práva. Z toho tudíž plyne, že pozbývají nároky na přiměřené hájení a je opodstatněné pojímat je stejně, jako záškodníky.
6. Zhruba totéž lze ovšem vztáhnout i na expediční sbory, podílející se na intervencích nejrůznějšího ražení, neboť agrese zůstává agresí, i když dosáhne svých pochybných cílů. Proto je v mezinárodním právu velice přesně i přísně vymezena resp. pregnantně definována. Interpretaci však ponechávám kolegům, kteří jsou zasvěcenější a zřejmě se mne chystají zrovna v naznačeném ohledu doplnit; zajisté i rozbořením konkrétních příkladů.
7. Sám dodám pouze to, že jejím účastníkem se stává každý, kdo je na ní ev. přímo v ní nějak zainteresován, třeba jen podporou či dokonce toliko souhlasem. Proto neměl pravdu Cyril Svoboda, někdejší náš ministr zahraničních věcí, že přítomností českých zdravotníků, policistů či chemiků jsme nevstoupili do války se Saddámovým Irákem.

Nu a tím jsem završil vše, co mi leželo na srdci, tížilo mou mysl a neodbytně se dralo na jazyk před mým živým sdělením na konferenčním fóru. Nedá mi však, abych

ještě nyní nezareagoval na dva názory, které na něm zazněly a na něž v časovém tlaku i tak dlouze protáhnutého rokování jsem nepovažoval za vhodné reagovat. Abych ale učinil zadost etičnu, dovolím si jejich nositele resp. tlumočitele nejmenovat. Jde o tezi, podle níž právo zaostává za rozvojem vojenství. K tomu toliko připomínám, že tu i nadále musí platit absolutní primát práva nejenom před vojenstvím, ale zároveň před jejich mezičlánkem, jimž je politika, mající vůči vojenství rovněž prioritu. Na konto všech ozbrojených konfliktů, na pojednávané konferenci analyzovaných anebo prezentovaných, tzn. hlavně Afghánistán a Irák, lze dodat, že v občanské válce nelze natrvalo zvítězit zásahem zbraní zvenčí a už vůbec ne ve vojenských sestavách.

NEW NATO STRATEGY VERSUS INTERNATIONAL LAW

Summary

The current NATO strategy contradicts the basic principle of international law, i.e. state sovereignty. International humanitarian law thus applies only to combatants in warfare. Consequently, it does not refer to contractors, who represent the privatization of armed forces. Everybody who gets involved in a war conflict, either directly or just through cover or support, becomes, however, its participant.

Key words: combatant, contractor, international law, international humanitarian law, new strategy NATO, participant of war conflict, privatization of armed forces, state sovereignty